

Έκταση **1.924** τ. χλμ. Κάτοικοι **54.750** (2011: **51.080**)

Ο νομός Φλώρινας συνορεύει βόρεια και δυτικά με την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, ενώ ανατολικά και νότια με τους νομούς Πέλλας, Κοζάνης και Καστοριάς. Στο νομό Φλώρινας ανήκουν τμήματα των λιμνών της Μεγάλης και της Μικρής Πρέσπας (τα υπόλοιπα ανήκουν στην πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και στην Αλβανία), όπως και οι λίμνες Πετρών και Χειμαδίτιδας. Η συνολική επιφάνεια των εσωτερικών υδάτων του νομού υπολογίζεται σε 143 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Στο έδαφος του υψώνονται τα βουνά Βαρνούς, Βέρνο (με ψηλότερη κορυφή το Καϊμακτσαλάν) και Βόρα. Στη θέση Πισοδέρι λειτουργεί χιονοδρομικό κέντρο. Ο συνδυασμός των εντυπωσιακών ορεινών όγκων με τις γραφικές μεγάλες λίμνες κάνει το νομό εξαιρετικά ελκυστικό για τον επισκέπτη με αποτέλεσμα να υπάρχει σημαντική τουριστική κίνηση στην περιοχή.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ο πληθυσμός του ανέρχεται σε 54.751 κατοίκους, αριθμός που αντιστοιχεί σε ποσοστό αύξησης 3% σε σχέση με την απογραφή του 1991. Όμως, ιδιαίτερα το 1996 παρατηρήθηκε υψηλό ποσοστό φυσικής μείωσης του πληθυσμού το οποίο στη συνέχεια (1998) περιορίστηκε από -0,8 σε -0,4 ανά 1.000 κατοίκους. Φθίνουσα είναι και η αναλογία μαθητών Δημοτικού ανά 1.000 κατοίκους.

Το δηλωθέν εισόδημα το 1998 ανερχόταν σε 2.934,70 ευρώ ανά κάτοικο και οι αντίστοιχες αποταμιευτικές καταθέσεις σε 3.228,17 ευρώ.

Η συμμετοχή του αγροτικού τομέα στο συνολικό προϊόν του νομού μειώθηκε από το 40% που ήταν το 1990 στο 16% το 1998. Σημαντική ανάκαμψη σημείωσαν οι επενδύσεις των μεταποιητικών επιχειρήσεων του νομού.

Η πρωτεύουσα του νομού, πόλη της **Φλώρινας** (κάτοικοι 12.350, το 2011, ο δήμος Φλώρινας: 32.620), χτίστηκε κατά τους νεότερους χρόνους, αν και η κατοίκηση στην περιοχή εντοπίζεται από τους προϊστορικούς ακόμα χρόνους, όπως μαρτυρούν τα ευρήματα της αρχαιολογικής σκαπάνης. Ως αστικό κέντρο άρχισε να διαμορφώνεται μετά τη σιδηροδρομική σύνδεσή της με τη Θεσσαλονίκη το 1893.

Είναι από τις πόλεις της Ελλάδας που διαθέτουν ζωολογικό κήπο με στόχο τη διατήρηση της πανίδας. Εκεί άλλωστε λειτουργεί και Μουσείο Πανίδας. Στο λόφο του Αγίου Παντελεήμονα έχει διαμορφωθεί εκτροφείο θηραμάτων. Ζουν ελεύθερα για αναπαραγωγή ελάφια, ζαρκάδια, αγριογούρουνα, λαγοί.

Το αρχαιολογικό μουσείο βρίσκεται στην πλατεία του Σιδηροδρομικού Σταθμού. Εκτίθενται ευρήματα από ολόκληρο το νομό. Υπάρχουν επίσης δύο Λαογραφικά Μουσεία: το ένα της Στέγης Φιλοτέχνων και το άλλο της Λέσχης Πολιτισμού. Το 1977 δημιουργήθηκε και Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης με έργα ζωγραφικής, γλυπτικής, χαρακτηριστικής.

Τηλέφωνα: Αστυνομία 238.50.22.222, Τροχαία 238.50.22.202, Δήμος 238.50.28.400, ΟΤΕ 238.50.45.599, Ταξί 238.50.22.700, 238.50.23.800, Ραδιοταξί 238.50.22.800, 238.50.23.100, Νοσοκομείο 238.50.22.555.

Η ιστορία της Φλώρινας

Ίχνη προϊστορικής κατοίκησης έχουν εντοπιστεί στην περιοχή του νομού Φλώρινας που βρίσκεται στα όρια (νότια) της αρχαίας Λυγκιστίδας. Ο χώρος δεν έχει ερευνηθεί συστηματικά και οι αρχαίες πόλεις που αναφέρονται στα διάφορα κείμενα δεν έχουν εντοπιστεί. Αντίθετα, έχει ανασκαφεί οικισμός ελληνιστικής εποχής που καταστράφηκε τον Α' π.Χ. αιώνα από φωτιά. Στα βυζαντινά χρόνια κτίστηκε η πόλη Χλωρός, συνέχεια της οποίας θεωρείται η Φλώρινα. Το όνομα διασώζεται σε κείμενο περιηγητή του ΙΒ' αιώνα, ο οποίος θαύμασε τις εκεί καλλιέργειες.

Στα 1313, καταλήφθηκε από τους Σέρβους, ταυτόχρονα με τα Βοδενά (Εδεσσα) και την Καστοριά. Από τα βυζαντινά ακόμα χρόνια κι ως και την τουρκοκρατία, η πόλη δέχτηκε εισβολές επιδρομέων. Την περίοδο της τουρκοκρατίας, μοιράστηκε σε τουρκικά φέουδα. Από τις πέντε χριστιανικές εκκλησίες που υπήρχαν εκεί, οι τρεις έγιναν τζαμιά.

Από τις σκόρπιες ειδήσεις που υπάρχουν για την περιοχή, μαθαίνουμε ότι, στα 1646, η πόλη δέχτηκε συντονισμένη επίθεση κλεφτών, με την ευκαιρία του τότε πολέμου ανάμεσα στους Τούρκους και τους Βενετσιάνους, καθώς οι τελευταίοι υπόσχονταν απελευθέρωση. Πάνω από μισό αιώνα αργότερα (1702 – 1717), η Φλώρινα υπέφερε από τη δράση συμμοριών που σχημάτιζαν λιποτάκτες του τουρκικού στρατού, ενώ η αυθαιρεσία των φοροεισπρακτόρων έκανε τους κατοίκους της να αναζητήσουν την τύχη τους σε άλλες περιοχές. Για τη συγκράτηση του πληθυσμού, η τουρκική διοίκηση προχώρησε σε μέτρα περιστολής της αυθαιρεσίας και σε μείωση των φόρων (1705).

Η επανάσταση που ξέσπασε και εκεί στα 1821, έσβησε μετά την καταστροφή της Νάουσας, ενώ στην περιοχή βρήκαν πρόσφορο έδαφος να δράσουν άτακτοι Αλβανοί Γκέγκηδες.

Από τα μέσα 19^{ου} αιώνα, δημιουργήθηκαν φημισμένες ομάδες μαστόρων που δούλευαν στην οικοδομή. Οργανωμένοι σε σινάφια αναλάμβαναν δουλειές σ' όλη τη Βαλκανική.

Στα 1862, με κατάλληλες ενέργειες Βουλγάρων, η τουρκική διοίκηση επέτρεψε την εκεί δημιουργία βουλγαρικής κοινότητας και άνοιγμα βουλγαρικών σχολείων. Παρ' όλα αυτά, η βουλγαρική διείσδυση στην περιοχή μικρά μόνο αποτελέσματα είχε: Πριν από 1876, επτά μόνο χωριά του νομού Φλώρινας προσχώρησαν στη βουλγαρική εξουσία. Στα 1876, ζήτησαν να επιστρέψουν στο πλήρωμα του πατριαρχείου.

Αστικό κέντρο η Φλώρινα έγινε μετά το 1890, όταν πέρασε από εκεί ο σιδηρόδρομος Θεσσαλονίκης Μοναστηρίου. Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα (μετά το 1897), το βουλγαρικό κομιτάτο ξεκίνησε τον βίαιο εκβουλγαρισμό της περιοχής. Από το 1902, κάθε χριστιανός που αρνιόταν να υπαχθεί στη βουλγαρική εξουσία ή γινόταν εμπόδιο στα βουλγαρικά σχέδια, βρισκόταν νεκρός. Από κάποια στιγμή κι έπειτα, στο παιχνίδι μπήκαν και οι Σέρβοι και οι Ρουμάνοι. Με την ελληνική αντίδραση και την έναρξη του Μακεδονικού αγώνα, την περιοχή της Φλώρινας ανέλαβε να υπερασπιστεί ο οπλαρχηγός Βασίλειος Μπάλκος. Με συνεχείς μάχες είτε προς τους Βούλγαρους κομιτατζήδες είτε προς τους Τούρκους, η κατάσταση εξισορρόπησε.

Μεσολάβησε η σύντομη ειρήνη της πρώτης εποχής των Νεότουρκων, ακολούθησε η τουρκική απόπειρα της «οθωμανικής ισότητας» με τον βίαιο εκτουρκισμό των κατοίκων και επήλθε ο Α' Βαλκανικός πόλεμος. Τη στιγμή εκείνη, στη Φλώρινα ζούσαν 6.500 Τούρκοι, 3.000

Έλληνες και 500 «εξαρχικοί», Βούλγαροι κυρίως.

Ο ελληνικός στρατός διατάχθηκε να αλλάξει κατεύθυνση και να βαδίσει στη Θεσσαλονίκη. Μετά την κατάληψή της, κινήθηκε βορειοδυτικά, προς τη Φλώρινα. Όταν βρισκόταν στα στενά Κιλνί Δερβέν, οι κάτοικοι της Φλώρινας υπολόγιζαν ότι οι Έλληνες χρειάζονταν πέντε ώρες πορεία ώσπου να φθάσουν στην πόλη τους. Την ίδια ώρα, οι Σέρβοι έπαιρναν το Μοναστήρι και βρίσκονταν σε απόσταση πορείας έξι ωρών από την Φλώρινα. Είχε όμως μπει ο μήνας Νοέμβριος κι ο ποταμός Εριγώνας, ο κυριότερος των παραποτάμων του Αξιού, είχε πλημμυρίσει. Κι ο ποταμός βρίσκεται εμπόδιο στη διαδρομή Φλώρινα Μοναστήρι.

Με πρωτοβουλία του μουφτή, οι Τούρκοι της Φλώρινας έκαναν συνέλευση κι αποφάσισαν ομόφωνα να παραδώσουν την πόλη στον ελληνικό στρατό. Προσκάλεσαν εκπροσώπους της ελληνικής και της βουλγαρικής κοινότητας και τους ανακοίνωσαν την απόφασή τους.

Συντάχθηκε πρωτόκολλο παράδοσης, εκλέχτηκε επιτροπή επίδοσης και ξεκίνησε περιπέτεια για την επαφή της επιτροπής με τον προελαύνοντα ελληνικό στρατό. Η επαφή κατορθώθηκε, το έγγραφο επιδόθηκε και τμήμα του ελληνικού στρατού διατάχθηκε να προελάσει γοργά. Ήταν 7 Νοεμβρίου του 1912, όταν από την ανατολική είσοδο ο ελληνικός στρατός έμπαινε στη Φλώρινα, τη στιγμή ακριβώς που οι τελευταίοι Τούρκοι στρατιώτες αποχωρούσαν από τη δυτική έξοδο της πόλης.

(Έθνος της Κυριακής, 2001 – 2002) (τελευταία επεξεργασία, 29.3.2011)